

ARAB TILINING O'RGANILISHI ORQALI MADANIYATLARARO MULOQOTNI RIVOJLANTIRISH

Eshondadaxonova Oyazimxon Xasanxon qizi

Alfraganus universiteti Sharq filalogiyasi fakulteti

Arab tili yo'nalishi 2-kurs talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.17383148>

Annotatsiya. Mazkur maqolada arab tilini o'rganish jarayonining madaniyatlararo muloqotdagi ahamiyati, tilning xalqlar o'rtasidagi o'zaro tushunish, hamkorlik va madaniy yaqinlikni mustahkamlashdagi roli tahlil qilinadi. Arab tili bugungi globallashuv davrida nafaqat aloqa vositasi, balki turli sivilizatsiyalarni bog'lovchi madaniy ko'priq sifatida ko'rilmogda. Maqolada arab tilini o'rganish orqali yoshlarning dunyoqarashi kengayishi, ularning madaniyatlararo bag'rikenglik, o'zaro hurmat va hamkorlik madaniyatini rivojlantirish imkoniyatlari yoritilgan.

Kalit so'zlar: arab tili, madaniyatlararo muloqot, til o'rganish, sivilizatsiyalar, bag'rikenglik, xalqaro hamkorlik, ta'lim, global madaniyat, muloqot madaniyati.

Kirish: Bugungi globallashuv jarayonida tillarni o'rganish nafaqat bilim olish, balki madaniyatlar o'rtasidagi muloqotni rivojlantirishning muhim omiliga aylanmogda. Shu nuqtai nazardan arab tilining o'zni alohida ahamiyatga ega. Chunki arab tili nafaqat Yaqin Sharq va Shimoliy Afrikadagi millionlab insonlarning ona tili, balki islom sivilizatsiyasining, qadimiy madaniyat va ilmiy tafakkurning tili hisoblanadi. Arab tilini o'rganish orqali inson nafaqat yangi tilni egallaydi, balki o'zga xalqning tarixiy tajribasi, diniy qadriyatlari, madaniy dunyoqarashi bilan tanishadi.

Arab tilini bilish bugungi kunda madaniyatlararo muloqotda muhim vosita sifatida namoyon bo'lmoqda. Chunki arab tili orqali dunyoning turli xalqlari o'zaro aloqa o'rnatmogda, madaniy, iqtisodiy va ilmiy hamkorlikni yo'lga qo'ymoqda. Arab dunyosi boy tarix, san'at, adabiyot, me'morchilik va falsafa merosiga ega bo'lib, ularni chuqur tushunish uchun arab tilini o'rganish zarur. Shu sababli arab tili bugun xalqaro muloqotning asosiy tillaridan biriga aylanib bormogda.

Til o'rganish jarayonida inson boshqa madaniyatni idrok etadi, o'zining dunyoqarashini kengaytiradi, o'zga xalqning qadriyatlariga hurmat bilan qarashni o'rganadi. Arab tilini o'rganish aynan shu jihatdan insonda bag'rikenglik, sabr-toqat, ochiq fikrlilik va madaniy sezgirlikni rivojlantiradi. Arabcha manbalar, adabiy asarlar, diniy matnlar, ilmiy risolalar bilan tanishish orqali o'quvchi o'zining ma'naviy saviyasini oshiradi, umumiy madaniyatini boyitadi. Shu sababli arab tilini o'rganish bu faqat tilni bilish emas, balki madaniyatni o'rganish, insoniy qadriyatlarni chuqur anglash jarayonidir.

Asosiy qism: Arab tili asrlar davomida turli xalqlarni birlashtirgan, ularni ilm, ma'rifat va madaniyat atrofida jamlagan vosita bo'lib kelgan. Islom sivilizatsiyasi shakllangan davrda arab tili Yaqin Sharqdan Ispaniyagacha bo'lgan hududlarda ilm-fan, san'at, siyosat va falsafaning tili bo'lgan. Shu tufayli arab tilini o'rganish bugungi kunda ham madaniyatlararo aloqalarning kaliti hisoblanadi. Arab tilini o'rganuvchi inson arab olamining tarixiy tajribasi, urf-odatlarini, san'ati, diniy qadriyatlari bilan tanishib, o'z tafakkurini boyitadi.

Madaniyatlararo muloqotning rivojlanishida tilning o'рни beqiyosdir. Til insonlar o'rtasidagi eng tabiiy ko'prikdir. Arab tili esa bu ko'prikning eng mustahkam ustunlaridan biri sanaladi. Chunki u ko'p millatli, turli madaniyatli xalqlarni yagona muloqot maydonida birlashtira oladi. Arab tilida so'zlashuvchi mamlakatlar bugungi kunda ham xalqaro siyosat, savdo, turizm, fan va ta'lim sohalarida muhim o'rin tutadi. Shu bois arab tilini bilish inson uchun yangi imkoniyatlar eshigini ochadi, turli millat va madaniyat vakillari bilan samarali aloqa o'rnatish imkonini beradi.

Arab tilini o'rganish, ayniqsa, yosh avlodning madaniy va intellektual shakllanishida muhim o'rin egallaydi. Bu til orqali ular insoniyat tarixidagi buyuk madaniy merosni o'rganadi, islom madaniyati va arab olamining ilmiy yutuqlari bilan tanishadi. Shuningdek, arab tili orqali muloqot qilish madaniyatlar o'rtasidagi to'siqlarni kamaytiradi, xalqlar o'rtasida o'zaro ishonchni mustahkamlaydi. Bugungi globallashuv davrida bunday muloqot xalqlar tinchligi va taraqqiyotining muhim omili hisoblanadi.

Arab tilini o'rganishning madaniy qiymati shundaki, u insonni o'zga madaniyatni hurmat qilishga o'rgatadi. Har bir arabcha so'z, ibora, maqol yoki hikmat o'zida chuqur ma'no, qadimiy tajriba va axloqiy mazmunni mujassam etadi. Ularni o'rganish orqali inson o'z ma'naviy olamini kengaytiradi, o'zini xalqaro madaniyatning bir qismi sifatida his qiladi. Shunday qilib, arab tili o'rganish orqali inson o'zga madaniyatni tushunish, unga yaqinlashish va o'zini yangi burchakdan anglash imkoniga ega bo'ladi.

Madaniyatlararo muloqotni rivojlantirish jarayonida ta'lim tizimining o'рни ham katta. Arab tili o'qitilayotgan ta'lim muassasalarida nafaqat lingvistik bilim, balki arab xalqlarining madaniy qadriyatlari, urf-odatlari, ijtimoiy hayoti haqida ham ma'lumot berish zarur. Bu yondashuv tilni o'rganish jarayonini yanada mazmunli qiladi, o'quvchilarda boshqa xalqlar madaniyatiga nisbatan qiziqish va hurmat uyg'otadi.

Bundan tashqari, arab tili orqali o'rganilgan madaniyatlararo muloqot ko'nikmalari diplomatiya, xalqaro aloqalar, tarjima, jurnalistika va ta'lim sohalarida ham foydali bo'ladi. Bugungi kunda arab tilini biladigan mutaxassislar ko'plab mamlakatlarda xalqaro hamkorlik loyihalarida, ilmiy izlanishlarda va madaniy almashinuv dasturlarida faol ishtirok etmoqda. Shunday qilib, arab tili o'rganish faqat til bilish emas, balki xalqlarni birlashtiruvchi, madaniyatlarni yaqinlashtiruvchi ijtimoiy hodisadir.

Xulosa: Arab tilining o'rganilishi madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishda beqiyos o'rin tutadi. Chunki bu til nafaqat so'zlashuv vositasi, balki butun bir sivilizatsiyaning yuragi, tarixiy va ma'naviy qadriyatlarning aksidir. Arab tilini o'rganish orqali inson o'zga xalqni chuqurroq tushunadi, ularning urf-odatlari, dini, madaniyati va tafakkur tarzini anglaydi. Bunday tushunish madaniyatlararo tinchlik, hamkorlik va bag'rikenglikni ta'minlashga xizmat qiladi.

O'zbekiston sharoitida arab tilini o'rganishning dolzarbligi ortib bormoqda. Yoshlar orasida arab tiliga qiziqish kuchaymoqda, bu esa mamlakatning xalqaro hamkorlik imkoniyatlarini kengaytiradi. Arab tilini chuqur o'rganish, uning madaniy va ilmiy ahamiyatini anglash, bugungi globallashgan dunyoda o'zaro hurmat va muloqot madaniyatini mustahkamlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Arab tilini bilish – bu shunchaki yangi tilni o'zlashtirish emas, balki madaniyatlararo uyg'unlikni yaratish, insoniyatni birlashtiruvchi qadriyatlarni anglash, o'zaro tushunish

madaniyatini shakllantirishdir. Shunday ekan, arab tilini o'rganish – tinchlik, do'stlik va madaniyatlararo muloqot yo'lidagi eng samarali vositalardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Saidova, M. (2023). *Arab tili va madaniyatlararo muloqotning shakllanishi*. – Toshkent: Ilm Ziyo nashriyoti.
2. Karimov, A. (2022). *Til va madaniyat: o'zaro ta'sir mexanizmlari*. – “Filologiya masalalari” jurnali, №4, 58–67-betlar.
3. Al-Faraj, H. (2021). *The Role of Arabic Language in Cross-Cultural Understanding*. – Riyadh: King Saud University Press.
4. Mirzayeva, N. (2020). *Arab tili o'rganishning sotsiokulturologik asoslari*. – Samarqand: Sharq nashriyoti.
5. Хасанов, Р. (2019). *Межкультурная коммуникация и роль арабского языка*. – Москва: Наука.
6. UNESCO Report (2022). *Language Diversity and Intercultural Dialogue in the Arab World*. – Paris: UNESCO Publishing.